

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3230/2020. (VI. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.22.191/2017/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Karsai Dániel András ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1. Az indítványozó az Abtv. 27. § alapján a Kúria Pfv.V.22.191/2017/9. számú ítélete és a Fővárosi Ítéletábla 18.Gf.40.597/2016/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [3] 1.1. A perbeli tényállás szerint az alperes jogelődje egy repülőtér 1991. április 1. és 1991. november 30. közötti ideiglenes hasznosítása tárgyában versenytárgyalást írt ki. A versenytárgyaláson az alperes jogelődje az indítványozó jogelődjének pályázatát hirdette ki nyertes pályázatként. Az indítványozó jogelődje a közölt feltételekkel a bérleti szerződést nem kívánta aláírni, ezért azt az alperes jogelődje kiegészítette azzal, hogy a bérbeadó vállalja, hogy megtéríti a végleges felhasználóval az állagjavítási, üzemeltetési feltételek biztosítására fordított költségeket. Az indítványozó jogelődje mint bérbeadó és az alperes jogelődje mint bérbeadó között ezzel a tartalommal 1991. április 3-án létrejött a bérleti szerződés a repülőtér 1991. április 1. és 1991. november 30. közötti időszakra szóló használatára. A felek utóbb a bérlet időtartamát 1992. április 30-ig, majd 1992. szeptember 30-ig, majd 1992. december 31-ig, végül a volt szovjet katonai repülőterek hasznosítására vonatkozó kormánydöntést követő harminc napos időtartamig meghosszabbították.
- [4] Az indítványozó jogelődje a birtokba adást követően a repülőteret üzemeltetésre alkalmas állapotba hozta, és a hatóság engedélyével üzemeltetni kezdte. A szovjet csapatkivonás során megüresedett ingatlanok hasznosításáról szóló 81/1992. (V. 14.) Korm. rendelet felhatalmazta az indítványozó jogelődjét, hogy a katonai repülőtereket többségi állami tulajdonú gazdasági társaságba vigye. A felperes jogelődje a koncepció megvalósítása érdekében megalapította egyszemélyes gazdasági társaságként az indítványozót a repülőtér üzemeltetésére azzal a céllal, hogy ez a társaság szerezzék meg a repülőtér végleges hasznosítási jogát. A 3007/1993. (I. 7.) Korm. határozat rendelkezett a repülőtér állami tulajdonban maradásáról és koncesszió útján való üzemeltetéséről. A felek a többségi állami tulajdonban történő üzemeltetésről sikertelenül folytattak tárgyalásokat, és az alperesi jogelőd 1994. április 30-ra felmondta a bérleti szerződést, amelyet az indítványozó jogelődje tudomásul vett. Új bérleti szerződés megkötésére irányuló eredménytelen tárgyalások után az alperesi jogelőd kezdeményezésére a hatóság 1995. január 31. napjával visszavonta az indítványozó jogelődje korábbi lemondása alapján az indítványozó részére kiadott üzemeltetési engedélyt. Az indítványozó a repülőteret 1995. március 14-én az új jogosult birtokába adta.
- [5] A Fővárosi Bíróság 1996. február 12-én fizetési meghagyást bocsátott ki az indítványozó kérelmére az alperesi jogelőddel szemben. A fizetési meghagyásban érvényesített követelés az indítványozó építési, tervezési beruházásainak és berendezések ellenértékéről és beruházási, üzemeltetési költségekről kibocsátott számláin alapult. A fizetési meghagyással szemben előterjesztett ellentmondás folytán a Fővárosi Bíróságon perré alakult eljárásban hozott elsőfokú ítéletet a Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság az 1999. június 17-én meghozott, Gf.IV.33.242/1998/13. számú ítéletével megváltoztatta, és a keresetet teljes egészében elutasította. A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a 2000. június 19-én kelt végzésével az ítéleteket hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság az új eljárás során meghozott rész- és közbenső ítéletével a jogerős ítéletet részben

hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A rész- és közbenső ítélet indokolásában megállapította, hogy engedményezések láncolatával az indítványozó megszerzte egy gazdasági társaság indítványozóba apportált 157 800 000 Ft értékű követelését és ezen felül a felszámoló által engedményezett 9 922 000 Ft összegű követelését. Megállapította, hogy az utóbbi követelésre a felperes már korábban pert indított, a jogerős ítélet meghozatalakor a perfüggőség fennállt. Az új eljárás a Fővárosi Bíróságon 7.G.40.989/2007. ügyszámon folytatódott és a Fővárosi Ítéltábla 2010. szeptember 8-án meghozott ítéletével fejeződött be jogerősen.

- [6] Az indítványozó arra hivatkozással, hogy a sármelléki repülőtéren elvégzett értéknövelő felújítások ellenértékét felszólításai ellenére nem fizette meg, 1999. december 30-án fizetési meghagyást kibocsátását kérte az alperes jogelődjével szemben. A Fővárosi Bíróság a kérelemmel egyezően kibocsátotta a fizetési meghagyást. Az alperes mint kötelezett az ellentmondásában a Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság Gf.IV.33.242/1998/13. számú ítéletére utalással részben ítélt dologra, részben a felperes keresettségének hiányára hivatkozott. A perre alakult eljárásban a bíróság 2000. május 3-án felfüggesztette az ügy tárgyalását a kötelezett által hivatkozott jogerős ítélettel szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelem elbírálásáig. A határozatát azzal indokolta, hogy csak a felülvizsgálati kérelem elbírálását követően lehet dönten arról, van-e ítélt dolog. A felülvizsgálati eljárásban meghozott rész- és közbenső ítéletet követően a tárgyalás folytatódott, majd 2002. március 5-én ismét felfüggesztésre került. 2007. december 31-én az eljárás félbeszakadt. Az alperes jogutódjának perbelépését követően a bíróság a per tárgyalását ismét felfüggesztette a Fővárosi Bíróság 7.G.40.989/2007. számú perének jogerős befejezéséig.
- [7] A felfüggesztést követően folytatódó perben az indítványozó felperes kereseti kérelmében több mint 158 000 000 forint és 1995. március 15-től járó késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest, akinek marasztalását elsődlegesen szerződészegés, másodlagosan biztatási kár címén kérte.
- [8] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes jogelődje azzal a magatartásával, hogy abban a hiszemben tartotta a felperes jogelődjét és a felperest, hogy a sármelléki repülőtér végleges értékesítésére pályázatot fog kiírni vagy egyéb módon lehetőséget biztosít a hosszú távú üzemeltetésre, az indítványozó jogelődjét arra indította, hogy az ideiglenes hasznosítási szerződést és annak meghosszabbításait aláírja, és a repülőtér üzemeltetését a felperessel együtt folyamatosan ellássa, ezért az alperes az 1991. április 3. napja és 1995. március 14. napja között a vállalkozási cél megvalósítása érdekében mind az indítványozó jogelődjénél, mind a felperesnél felmerült és a repülőtér hasznosításával nem fedezett fenntartási és üzemeltetési költségek megtérítésére köteles, a biztatási kár jogcímén előterjesztett keresetet jogalapjában alaposnak találta. Megállapította, hogy az alperes alaptalanul hivatkozott az indítványozó keresettségének hiányára. A követelése nem ítélt dolog, és nem is évült el.
- [9] Az alperes elévülésre, a perbeli legitimáció hiányára és a biztatási kár törvényi feltételeinek hiányára alapított fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította. Az indokolásában megállapította, hogy a rendelkezésre álló peradatok alátámasztották a keresettel érvényesített követelést érintő részleges jogutódlást, és az alperes alappal emelt elévülési kifogást. Az elévüléstől függetlenül az indítványozó biztatási kár címén érdemben sem tarthatott igényt a kereset tárgyává tett követelésekre.
- [10] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a Polgári Törvénykönyv és a polgári perrendtartás egyes rendelkezéseinek megsértésére, illetve hogy a másodfokú bíróság a tények és saját érvelése ellenére, a logika szabályainak megsértésével ítélte alaposnak az elévülési kifogást.
- [11] A Kúria ítélete szerint az indítványozó felülvizsgálati kérelme nem volt alapos, és a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria megállapította, hogy az indítványozó elévülésre vonatkozó hivatkozásai nem egyeznek a peradatokkal. Az indítványozó azon hivatkozása is ellentétes a peradatokkal, hogy a követelés beazonosításának pontosítására a bíróság a felfüggesztésre okot adó körülmények megszűntetésével adott lehetőséget, mivel erre már korábban sor került. Az utaló magatartással kapcsolatban a Kúria rámutatott, hogy sem az indítványozó jogelődje, sem az indítványozó nem számíthatott alappal arra, hogy a repülőtér végleges hasznosítását vagy tulajdonjogát megszerzi, mivel erről nem az alperesi jogelőd volt jogosult dönten, hanem a kormány. Az indítványozó, illetve az indítványozói jogelőd üzleti kockázati körébe tartozott az, hogy egy bizonytalan, jövőbeli eseményben bízva vállalta a repülőtér üzemeltetésével járó azon kiadásokat, amelyek megtérítésére a bérleti szerződésben az alperesi jogelőd nem vállalt kötelezettséget.

- [12] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a Kúria ítélete ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [13] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelme tekintetében az indítványozó a jogos várományhoz való jog, a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme tekintetében pedig a bírósághoz fordulás joga és a fegyverek egyenlőségének sérelmére hivatkozik. Az indítványozó szerint a Fővárosi Ítéltábla és a Kúria ítéletei önkényesen, a jogszabályokkal ellentétesen állapították meg az indítványozó követelésének elévülését, így elzárták annak bíróság előtti érvényesítésétől, valamint a jogszabályokkal ellentétesen és önkényes jogalkalmazással állapították meg, hogy a peres felek között nem áll fenn bízattási kárkötelem, így megszüntették indítványozó lehetőségét arra, hogy megszerezze az alperes által neki ígért jogos várományát.
- [14] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban általánosságban ismertette az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB), valamint az Alkotmánybíróság gyakorlatát. Az indítványozó a bírósághoz fordulás jogának sérelmét állította arra tekintettel, hogy a Fővárosi Ítéltábla és Kúria jogellenesen állapította meg a kereseti követelés elévülését, mivel nem tartalmuk szerint, hanem alakosságuk szerint bírálták el az indítványozó fizetési meghagyás iránti kérelmét, illetve későbbi keresetét. A fegyverek egyenlőségének a sérelmét jelenti az indítványozó szerint, hogy a Kúria úgy tartotta nem beazonosíthatónak az indítványozó követeléseit, hogy azt pontosítani az indítványozó önhibáján kívül nem tudta, hiszen a fizetési meghagyás perre alakulásakor nem volt módja részletes keresetlevél előterjesztésére az eljárás felfüggesztése okán, így a Kúria az indítványozó szerint lehetetlen feltételt támasztott, lehetetlen bizonyítási terhet rótt az indítványozóra. Az indítványozó véleménye szerint a Kúria előbbi álláspontja önkényes, az elsőfokú bíróság megállapításaitól valós indokok nélkül tértek el. A fegyverek egyenlőségének sérelmét jelenti az is, hogy az ítéltábla és a Kúria alperes érvelését fogadta el, az indítványozó ténybeli és jogi alapon helytálló bizonyítását ignorálta érdemi indokolás nélkül. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét jelenti az indítványozó szerint, hogy az ügyben eljáró ítéltábla és Kúria annak ellenére megállapította az elévülési idő elteltét, hogy az bizonyítottan nem történt meg.
- [15] A tulajdonhoz való jog sérelme tekintetében az indítványozó az EJEB-nek és az Alkotmánybíróság gyakorlatára utalt. Az indítványozói jogelőd azért vállalta az szokásos üzleti kockázaton felüli anyagi megterhelést jelentő szerződések aláírását, mert az alperes jogelődjétől arra kapott ígéretet, hogy esélye lesz a reptér végleges hasznosítási jogát vagy tulajdonjogát megszerezni. Az indítványozó szerint a másodfokon eljáró bíróság súlyosan jogsértő és önkényes jogalkalmazással jutott arra a következtetésre, hogy a felek között nem álltak fenn a bízattási kár tényállási elemei. A Kúria nem megfelelően értékelt tényeket, nem orvosolta a másodfokú bíróság jogsértését, és önkényesen és iratellenesen nem állapította meg az alperes terhére a bízattási kár fennállását.
- [16] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [17] Az indítványozó határidőben előterjesztett alkotmányjogi panaszában megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XII. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése], a támadott bírói döntést, a Kúria Pfv.V.22.191/2017/9. számú ítéletét, továbbá az alaptörvény-ellenességre vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [18] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [19] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének az alkotmányjogi panaszban előadott vélt sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt a következetes gyakorlatát, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára [3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]].

- [20] Az indítványozó panaszában felvetett kérdések nem alkotmányossági, hanem törvényességi jellegűek. Az indítványozó a bírósági döntésekkel szembeni kifogásait fogalmazza meg, illetve a bíróságok jogértelmezését, jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott ítéletekben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. Valójában az indítványozó nem ért egyet a másodfokú bíróság és a Kúria azon döntésével, hogy az alperes elévülési kifogásának helyt adtak, illetve hogy a felek között nem álltak fenn a biztatási kár tényállási elemei.
- [21] Fentiekre figyelemmel az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [22] 4. A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 26.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1081/2019.

